

Muzeum Etnograficzne w Krakowie [EN/RU/UA]

2021-12-28

Materiał powstał w ramach projektu pn. Kampania społeczna dot. różnorodności i wielokulturowości - Wybieram Kraków! Zadanie publiczne jest finansowane ze środków Miasta Krakowa.

„Muzea etnograficzne dają poznać, jakie ludy zamieszkują ten świat Boży, jak mieszkają, jak się odziewają, czym się trudnią, jakie są ich zwyczaje i obyczaje. Tutaj jedni ze zwiedzających zaspokajają ciekawość, inni uzupełniają wiedzę, inni wreszcie zasiadają do pracy i robią studia nad historią i stanem obecnym kultury narodów” - Seweryn Udziela.

Szukając w Krakowie miejsca, gdzie obcować można z kulturą, historią, sztuką wielu etnicznych mniejszości zamieszkujących nasz kraj z pewnością należy odwiedzić Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli w Krakowie. Znajduje się na Kazimierzu w gmachu zabytkowego budynku Ratusza Kazimierskiego na Placu Wolnica. Zaczynając opowieść o tym wyjątkowym miejscu na mapie krakowskich instytucji kultury, nie sposób nie wspomnieć o postaci, której nieustrudzone wysiłki doprowadziły do jej powstania. Seweryn Udziela był polskim etnografem, pasjonatem kultury ludowej, kolekcjonerem, pedagogiem, społecznikiem, autorem licznych prac, członkiem Komisji Antropologicznej, Fizjograficznej i Etnograficznej Polskiej Akademii Umiejętności. Pasja i idea popularyzowania wiedzy doprowadziły Udzielę do utworzenia na początku 1911 r. pierwszego, niewielkiego muzeum etnograficznego przy ulicy Studenckiej 12. Stamtąd przeniesiono je w 1913 r. na Wawel, a pełną pieczę nad nim powierzono głównemu inicjatorowi powstania muzeum i jednocześnie darczyńcy – przekazał on bowiem swoją prywatną kolekcję na poczet pierwszych ekspozycji. Związek kolekcji stanowiła też stała ekspozycja etnograficzna Muzeum Narodowego w Sukiennicach utworzona w 1904 r. Obok pana Udzieli wystawę swoimi eksponatami obdarowały takie osobistości jak Stanisław Witkiewicz czy Tadeusz Estreicher. Większość zbiorów została przekazana z prywatnych zbiorów innych zainteresowanych tematyką pasjonatów i badaczy. Seweryn Udziela zmarł w 1937 roku. W tym samym nadano muzeum jego imię. Przed wybuchem wojny muzeum liczyło już 30 tysięcy obiektów, dzięki zaangażowaniu zbieraczy i kolekcjonerów. Jego następcy, Tadeusz Seweryn i Roman Reinfuss, kontynuowali dzieło. W 1945 roku Towarzystwo Muzeum Etnograficznego przekazało zbiory w ręce państwa. Siedzibę muzeum przeniesiono na obecne miejsce trzy lata później.

Muzeum podzielone jest na kilka działów zajmujących się konkretnymi zagadnieniami. Pośród nich są między innymi działy: kultury materialnej, strojów i tkanin, kultury społecznej, sztuki, kultur pozaeuropejskich. Obecnie Muzeum w swoich zbiorach posiada prawie 90 tysięcy obiektów. Jest to największa i najstarsza w naszym kraju kolekcja etnograficzna. Zbiory pochodzą z całego świata. Prócz działalności badawczej, naukowej, wydawniczej, edukacyjnej i wystawienniczej organizuje ono także debaty i warsztaty.

Muzeum Etnograficzne w Krakowie spełnia misję niezwykłą. Zgromadzone zbiory przybliżają kultury bliskie i odległe, przeszłe i teraźniejsze, a przede wszystkim uświadamia zwiedzającym mnogość i różnorodność przejawów ludzkiej kulturowej działalności.

Dzięki cyklom wystawienniczym takim jak „Mikrohistorie” można spojrzeć na eksponowane obiekty oczyma ich niegdyś posiadaczy, zyskując zupełnie inną perspektywę. Cykl „Obiekt tygodnia” pozwala na zapoznanie się z ogromną ilością zbiorów muzeum niepokazywanych na stałej ekspozycji.

Muzeum posiada również szeroką ofertę wydarzeń kulturalnych. W dniach 10.11-22.12.2021 r. odbyły się warsztaty „Rozśpiew – pieśni ze świata”. Służyły one między innymi, prócz oczywiście nauce śpiewu, pogłębieniu znajomości geograficzno-kulturowego kontekstu pieśni. Śpiewane będą utwory greckie, gruzińskie, ukraińskie, polskie i białoruskie. Kolejne edycje warsztatów śpiewu rozpoczną się kolejno w styczniu oraz kwietniu 2022 roku. W grudniu Muzeum zaprasza również przedszkolaków na warsztaty poświęcone zimie, a dorosłych na warsztaty online z robienia ozdobnych, świątecznych pajaków.

Ponadto MEK realizuje wiele projektów badawczych takich jak na przykład: „Nasze życie w czasach zarazy”, „Kolekcja syberyjska – nowe spojrzenie”, „Wirtualne Muzeum Drzeworytów Ludowych”, „Ziołolecznictwo Asháninka”. Tematyka prowadzonych badań dobrze oddaje różnorodne i wszechstronne aspekty funkcjonowania Muzeum.

Aby lepiej zrozumieć misję MEK, oddaję głos osobom, które je tworzą:

Co znajduje się w zbiorach Muzeum?

Olga Łuczyńska-Gawron – Specjalistka ds. promocji

Zbiory Muzeum Etnograficznego w Krakowie są niezwykle różnorodne. Znajdziemy w nich przedmioty codziennego użytku, narzędzia pracy, dzieła sztuki, zabawki, obiekty kultu i magii, rękopisy, fotografie, dźwięki. Zadziwia w nich bogactwo tworzyw: drewno, metale, papier, plastik, tkaniny, minerały, glina, części roślin, zwierząt... To największa i najstarsza kolekcja etnograficzna w Polsce, pochodząca głównie z XIX wieku. Dużą część stanowią zabytki folkloru, rzemiosła, rękodzieła, sztuki ludowej z terenów dzisiejszej i przedwojennej Polski, ale nie tylko...

Należy pamiętać również o zbiorach z innych części świata – m.in. bezcennej kolekcji syberyjskiej, którą oglądać można do końca 2021 roku na wystawie „Syberia. Głosy z Północy” przy ulicy Krakowskiej 46 czy zbiorach z terenów Azji, Ameryki, Oceanii i Afryki.

Co można zobaczyć na wystawie stałej Muzeum?

Olga Łuczyńska-Gawron – Specjalistka ds. promocji

Wystawa stała prezentowana w kazimierskim Ratuszu opowiada o minionym świecie polskiej wsi – codziennym życiu, pracy, stosunku do przyrody, obrzędach i religii. Choć powstała kilkadziesiąt lat temu, podlega ciągłym przemianom i reinterpretacjom. Zwiedzający mogą tu wejść do wiejskich chat czy zajrzeć do warsztatów rzemieślników. Poznajemy też wpisany w przyrodę i pory roku rytm życia. Jest tu sala poświęcona obrzędowości wiosennej, gdzie zobaczymy zabawki odpustowe i pisanki – m.in. unikatową pisanekę monasterską, wykonaną przez mniszkę w klasztorze prawosławnym w 1880 r. Z kolei w części wystawy związanej z

Bożym Narodzeniem prezentowane są opłatki, ozdobne pająki oraz szopki – wśród nich najstarsza szopka krakowska wykonana pod koniec XIX w. przez Michała Ezenekiera, mistrza murarskiego i kaflarza z Krowodrzy.

Zwiedzających zachwyca też galeria polskich strojów ludowych oraz wystawa sztuki pt. „Nieobjęta ziemia” (prowadzą po niej teksty Czesława Miłosza), na której zobaczymy prace artystów takich jak Epifan Drowniak – Nikifor, Maria Wnęk, Dorota Lampart czy Karol Wójciak „Heródek”.

Jaka jest misja Muzeum Etnograficznego?

Antoni Bartosz – Dyrektor Muzeum Etnograficznego w Krakowie

Muzeum etnograficzne jest narzędziem do rozumienia teraźniejszości, myślenia o przyszłości i odkrywania przeszłości. Jest przestrzenią spotkania, rozmowy i krytycznej refleksji o tym, co wokół nas i za co chcemy brać razem odpowiedzialność.

To także miejsce pracy nad etnograficzną kolekcją – spuścizną, w której splatają się świadectwa życia ludzi, obrazy kultur i wizje etnografii. Zarówno zgromadzone w kolekcji przedmioty i treści, jak i braki oraz urwane wątki, razem tworzą ludzką opowieść o podejmowanych wciąż na nowo próbach poznania. Wzywają do dalszych poszukiwań i nowych interpretacji.

Każdy może się włączyć. Warsztaty, debaty, seminaria, wykłady, długofalowe przedsięwzięcia, wydawnictwa i wystawy są zaproszeniem do współdziałania. Muzeum Etnograficzne w Krakowie chce być miejscem wspólnym.

Bartłomiej Małczyński – Specjalista ds. Unii Europejskiej w Instytucie Polityk Publicznych, prowadzi kanały komunikacyjne EUROPE DIRECT Kraków. Interesuje się literaturą, historią, polityką i filozofią, a także problematyką europejską i azjatycką. Wiceprezes stowarzyszenia Stacja Kooltura. Członek zespołu Działu Azjatyckiego Nowej Konfederacji oraz Forum Młodych Dyplomatów.

Materiał powstał w ramach projektu pn. Kampania społeczna dot. różnorodności i wielokulturowości - Wybieram Kraków!

Zadanie publiczne jest finansowane ze środków Miasta Krakowa.

Źródła:

<https://etnomuzeum.eu>

[EN] Ethnographic Museum in Krakow

"Ethnographic museums show what kind of people live in this God's world, how they live, how they dress, what they do, what their customs and traditions are. Here, some of the visitors satisfy their curiosity, others supplement their knowledge, others finally sit down to work and study history and present state of the culture of nations"- Seweryn Udziela.

When looking for a place in Krakow where you can discover the culture, history and art of many ethnic minorities living in our country, you should definitely visit the Ethnographic Museum dedicated to Seweryn Udziela in Krakow. It is located in Kazimierz in the historic building of Kazimierz Town Hall on Plac Wolnica. When talking about the beginning of the story of this unique place on Krakow's cultural institutions map, it is impossible not to mention the figure whose tireless efforts led to its creation. Seweryn Udziela was a Polish ethnographer, collector, educator, social activist, passionate about folk culture, author of numerous works and member of the Anthropological, Physiographic and Ethnographic Commission of the Polish Academy of Arts and Sciences. The passion and the idea of popularizing knowledge led Udziela to establish the first small ethnographic museum at 12 Studencka Street at the beginning of 1911. From there it was transferred to Wawel in 1913. The care of it was entrusted to the main initiator of museums and the donor at the same time - he handed over his private collection for the first exhibitions. The seed of the collection was also the permanent ethnographic exhibition of the National Museum in Sukiennice, established in 1904. Apart from Mr. Udziela, the exhibition was donated by such personalities as Stanisław Witkiewicz and Tadeusz Estreicher. Most of the collections were transferred from the private collections of other enthusiasts and researchers interested in the subject. Seweryn Udziela died in 1937. The museum was given his name in the same year. Before the war started, thanks to the involvement of collectors the museum already had 30,000 objects. His successors, Tadeusz Seweryn and Roman Reinfuss, continued the work. In 1945, the Ethnographic Museum Society handed over the collection to the state. Three years later the museum's headquarters were moved to its present location.

The museum is divided into several departments dedicated to different areas. Among them there are sections: material culture, costumes and fabrics, social culture, art, and non-European cultures. Currently, the museum has almost 90,000 objects in its collection. It is the largest and oldest ethnographic collection in our country. The collections come from all over the world. Apart from research, scientific, publishing, educational and exhibition activities, it also organizes debates and workshops.

The Ethnographic Museum in Krakow fulfils an extraordinary mission. Its collection brings distant cultures closer to each other, connects the past and present, and, above all, makes visitors aware of the multitude and variety of human cultural activity.

Thanks to exhibition cycles such as "Microhistory" (Mikrohistorie), it is possible to look at the exhibited objects through the eyes of their former owners, gaining a completely different perspective. The "Object of the Week" cycle allows you to see huge amounts of the museum's collections not shown on permanent display.

The museum also has a wide range of cultural events. "Singing - songs from the world" (Rozśpiew - pieśni ze świata) workshop took place on November 10th to 22nd, 2021. Their aim was not only to teach songs, but also to deepen the knowledge of geographical and cultural context of songs. During the event Greek, Georgian, Ukrainian, Polish and Belarusian songs were sung. The next editions of the singing workshops will start in January and April of 2022. In December, the Museum also invites pre-schoolers to winter workshops and adults to online workshops on making decorative Christmas spiders.

In addition, MEK carries out many research projects, such as: "Our life in the time of plagues" („Nasze życie w czasach zarazy”), "Siberian collection - a new look" („Kolekcja syberyjska - nowe spojrzenie”), "Virtual Museum of Folk Woodcuts" („Wirtualne Muzeum Drzeworytów Ludowych”), "Asháninka herbal medicine" („Ziołolecznictwo Asháninka”). The subject matter of conducted research reflects well the diverse and comprehensive aspects of how the museum functions.

To better understand the MEK mission, I give the floor to the people who create it:

What can you see on the permanent exhibition in the museum?

Olga Łuczyńska-Gawron - Promotion Specialist

The permanent exhibition presented in the Kazimierz Town Hall talks about the bygone world of the Polish countryside - everyday life, work, attitude towards nature, rituals and religion. Although it was established several dozen years ago, it is subject to constant changes and reinterpretations. Here, visitors can enter country huts or visit craftsmen's workshops. We also get to know the rhythm of life inscribed in nature and seasons. There is a room dedicated to spring rituals, where we can see indulgent toys and Easter eggs - incl. a unique monastic Easter egg made by a nun in an Orthodox monastery in 1880. The Christmas part of the exhibition presents wafers, decorative spiders and nativity scenes - including the oldest Krakow nativity scene made at the end of the 19th century by Michał Ezenekier, a master bricklayer and a tiler from Krowodrza.

Visitors are also delighted with the gallery of Polish folk costumes and the art exhibition entitled "Unconcerned Earth" (followed by Czesław Miłosz's texts), where we will see works by artists such as Epifan Drowniak - Nikifor, Maria Wnęk, Dorota Lampart or Karol Wójciak "Heródek".

What is the mission of the Ethnographic Museum?

Antoni Bartosz - Director of the Ethnographic Museum in Krakow

The ethnographic museum is a tool for understanding the present, thinking about the future and discovering the past. It is a space for meeting, conversation and critical reflection about what is around us and for what we want to take responsibility together.

It is also a place of work on an ethnographic collection - a legacy in which testimonies of people's lives, images of cultures and visions of ethnography are intertwined. Both the items and contents gathered in the collection, as well as the gaps and broken threads, together create a human story about the attempts to get to know each time anew. They call for further exploration and new interpretations.

Anyone can get involved. Workshops, debates, seminars, lectures, long-term undertakings, publications and exhibitions are an invitation to cooperation. The Ethnographic Museum in Krakow wants to be a place for everyone.

Bartłomiej Małczyński - EU specialist at the Institute of Public Policy. Runs the EUROPE

DIRECT

Kraków communication channels. Interested in literature, history, politics and philosophy, as well as European and Asian issues. Vice-president of the Kooltura Station (Stacja Kultury) association. Member of the Asian Department team of the New Confederation (Nowa Konfederacja) and the Forum of Young Diplomats (Forum Młodych Dyplomatów).

This material was created as part of the project under the name “Social campaign on diversity and multiculturalism - I choose Krakow!”

The public task is financed by the City of Krakow.

[RU] Этнографический музей в Кракове

«Этнографические музеи показывают, какие народы населяют этот мир Божий, как они живут, как одеваются, чем трудятся, каковы их традиции и обычаи. Здесь одни посетители удовлетворяют свое любопытство, другие пополняют свои знания, третьи наконец садятся за работу и изучают историю и современное состояние культуры народов» - Северин Удзеля.

Если вы ищете место в Кракове, где можно приобщиться к культуре, истории и искусству многих этнических меньшинств, проживающих в Польше, вам обязательно стоит посетить Этнографический музей им. Северина Удзели в Кракове. Он расположен в Казимеже в историческом здании Казимежской ратуши на площади Вольница. Начиная рассказ об этом уникальном месте на карте культурных учреждений Кракова, нельзя не упомянуть личность, чьи неустанные усилия привели к его созданию.

Северин Удзеля был польским этнографом, страстно увлеченным народной культурой, коллекционером, педагогом, общественным деятелем, автором множества работ, членом Комиссии антропологии, физиографии и этнографии при Польской академии знаний. Страсть и идея популяризации знаний привели Удзеля к созданию в начале 1911 года первого небольшого этнографического музея на улице Студенцкой 12. Оттуда в 1913 году он был перенесен на Вавель и вся забота о нем была возложена на главного инициатора создания музея и одновременно благодетеля – он передал свою частную коллекцию для первых экспозиций. Основу коллекции составляла также постоянная этнографическая выставка Национального музея в Суконных рядах, основанная в 1904 году. Помимо г-на Удзели, своими экспонатами выставку одарили такие личности, как Станислав Виткевич и Тадеуш Эстрейхер. Большинство экспонатов было передано из частных коллекций других энтузиастов и исследователей, интересующихся этой темой. Северин Удзеля умер в 1937 году. Тогда же музей был назван в его честь. До начала войны, благодаря участию собирателей и коллекционеров, музей насчитывал уже 30 тысяч объектов. Преемники Удзели, Тадеуш Северин и Роман Рейнфус, продолжили его дело. В 1945 году общество Этнографического музея передало коллекции государству. А спустя три года музей был перенесён на его нынешнее место.

Музей разделён на несколько отделов, занимающихся определённой темой. Среди них

есть отдел материальной культуры, костюмов и ткани, социальной культуры, искусства и отдел неевропейских культур. В настоящее время коллекция музея насчитывает почти 90 тысяч предметов. Это самая большая и старейшая этнографическая коллекция в Польше. Экспонаты привозились со всего мира. Помимо исследовательской, научной, издательской, образовательной и выставочной деятельности, здесь также проводятся дискуссии и семинары.

Этнографический музей в Кракове выполняет необычайную миссию. Собранные коллекции приближают культуры близкие и далёкие, прошлые и настоящие, но, прежде всего, знакомят посетителей с множественностью и многообразием проявлений человеческой культурной деятельности.

Благодаря таким выставочным циклам, как «Микроистории», можно взглянуть на выставленные объекты глазами их бывших владельцев, получая совершенно иную перспективу. Цикл «Предмет недели» позволяет увидеть огромное количество музейных экспонатов, не представленных в постоянной экспозиции.

Музей также предлагает множество культурных мероприятий. С 10 ноября по 22 декабря 2021 года прошли мастер-классы «Распевка – песни мира». Помимо, конечно, обучения пению, они служили углублению знаний о географическом и культурном контексте песен. Были исполнены греческие, грузинские, украинские, польские и белорусские песни. Следующие мастер-классы начнутся в январе и апреле 2022 года. В декабре музей также приглашает дошкольников на мастер-классы, посвящённые зиме, а взрослых – на онлайн мастер-классы по изготовлению декоративных рождественских пауков.

Кроме того, ЭМК реализует множество исследовательских проектов, таких как: «Наша жизнь во время эпидемии», «Сибирская коллекция – новый взгляд», «Виртуальный музей народной ксилографии», «Траволечение Ашанинка». Тематика проводимых исследований хорошо отражает разноплановые и всесторонние аспекты функционирования музея.

Чтобы лучше понять миссию ЭМК, я предоставляю слово тем, кто его создаёт:

Что находится в коллекции музея?

Ольга Лучиньская-Гаврон – специалистка по продвижению

Коллекции Этнографического музея в Кракове чрезвычайно разнообразны. В них можно найти предметы повседневного обихода, инструменты, произведения искусства, игрушки, предметы культа и магии, рукописи, фотографии, звуки. Поражает богатство их материалов: дерево, металлы, бумага, пластик, ткани, минералы, глина, части растений, животных... Это самая большая и старейшая этнографическая коллекция в Польше, происходящая в основном из XIX века. Большая часть – это памятники фольклора, ремесел, рукоделия и народного творчества с территории сегодняшней и довоенной Польши, но не только...

Стоит обратить внимание также на коллекции из других частей мира – в т. ч. на бесценную сибирскую коллекцию, которую можно будет увидеть до конца 2021 года на выставке «Сибирь. Голоса с севера» на улице Краковской 46 или на коллекции из Азии, Америки, Океании и Африки.

Что можно увидеть на постоянной выставке Музея?

Ольга Лучиньская-Гаврон – специалистка по продвижению

Постоянная экспозиция, представленная в Казимежской ратуше, рассказывает об ушедшем мире польской деревни – повседневной жизни, работе, отношении к природе, ритуалах и религии. Хотя она была создана несколько десятилетий назад, она подвергается постоянным преобразованиям и новым переосмыслениям. Здесь посетители могут зайти в сельские хижины или заглянуть в мастерские ремесленников. Также можно ознакомиться с природным и сезонным ритмом жизни. Есть комната, посвящённая весенним ритуалам, где можно увидеть игрушки и пасхальные яйца – в т. ч. уникальное монастырское пасхальное яйцо, сделанное монахиней в православном монастыре в 1880 году. В рождественской части выставки представлены облатки, декоративные пауки и вертепы, в том числе самый старый краковский вертеп, изготовленный в конце XIX века Михалом Эзенекером, мастером-каменщиком и плиточником из Кроводжи.

Посетителей также восхищает галерея польских народных костюмов и художественная выставка «Необъятная земля» (сопровождается текстами Чеслава Милоша), на которой мы увидим работы таких художников, как Епифаний Дровняк – Никифор, Мария Вненк, Дорота Лампарт или Кароль Вуйцяк «Херудек».

Какова миссия Этнографического музея?

Антоний Бартош – директор Этнографического музея в Кракове

Этнографический музей – это инструмент для понимания настоящего, размышления о будущем и открытия прошлого. Это пространство для встреч, разговоров и критических размышлений о том, что нас окружает, и о том, за что мы хотим взять на себя ответственность.

Это также место для работы над этнографической коллекцией – наследием, в котором переплетаются свидетельства жизни людей, образы культур и представления об этнографии. Как накопленные в коллекции предметы, так и их содержание, а также пробелы и оборванные сюжеты вместе создают человеческую историю о предпринятых попытках узнать что-то новое. Они призывают к дальнейшим поискам и новым интерпретациям.

Присоединиться к этому может любой желающий. Мастер-классы, дебаты, семинары, лекции, долгосрочные начинания, публикации и выставки – всё это приглашение к

сотрудничеству. Этнографический музей в Кракове хочет быть общим местом для всех.

Бартломей Малчинский – студент Ягеллонского университета, интересующийся литературой, историей, политикой и философией, а также европейской и азиатской проблематикой. Специалист предметной области в Институте государственной политики (Instytut Polityk Publicznych), управляет каналами коммуникации EUROPE DIRECT Kraków. Вице-президент ассоциации Stacja Kultura. Член группы азиатского отдела Новой Конфедерации (Nowa Konfederacja) и Форума молодых дипломатов (Forum Młodych Dyplomatów).

Материал создан в рамках проекта «Социальная кампания о разнообразии и мультикультурализме - Я выбираю Краков!»

Публичное задание финансируется из средств бюджета города Кракова.

[UA] Етнографічний музей у Кракові

„Етнографічні музеї показують, які народи населяють цей світ Божий, як вони живуть, як одягаються, чим трудяться, якими є їхні традиції та звичаї. Тут одні відвідувачі задовольняють свою цікавість, інші поповнюють свої знання, треті нарешті сідають за роботу і вивчають історію та сучасний стан культури народів” - Северин Удзеля.

Якщо ви шукаєте місце в Кракові, де можна познайомитись з культурою, історією та мистецтвом багатьох етнічних меншин, що проживають у Польщі, вам обов'язково варто відвідати Етнографічний музей ім. Северина Удзеля в Кракові. Він розташований у Казімежі в історичній будівлі Казімежської ратуші на площі Вольніца. Починаючи розповідь про це унікальне місце на карті культурних установ Кракова, неможливо не згадати постать, чиї невтомні зусилля привели до його створення. Северин Удзеля був польським етнографом, пристрасно захопленим народною культурою, колекціонером, педагогом, громадським діячем, автором багатьох робіт, членом Комісії антропології, фізіографії та етнографії при Польській академії знань. Захоплення та ідея популяризації знань спонукали Удзелю заснувати на початку 1911 року перший невеликий етнографічний музей на вулиці Студенцькій 12. Звідти у 1913 році він був перенесений на Вавель, а вся опіка над ним була покладена на головного ініціатора створення музею та водночас благодійника – він передав свою приватну колекцію на потреби перших експозицій. Основу колекції також складала постійна етнографічна виставка Національного музею у Сукенніцах, заснована у 1904 році. Крім пана Удзелі, власними експонатами виставку обдарували такі особи, як Станіслав Віткевіч та Тадеуш Естрейхер. Більшість експонатів було передано із приватних колекцій інших ентузіастів та дослідників, зацікавлених цією темою. Северин Удзеля помер 1937 року. Тоді ж музей було названо на його честь. До початку війни, завдяки участі збирачів та колекціонерів, музей налічував уже 30 тисяч об'єктів. Наступники Удзелі, Тадеуш Северин та Роман Рейнфус, продовжили його справу. У 1945 році товариство Етнографічного музею передало колекції державі. А через три роки музей був перенесений на його теперішнє місце.

Музей поділений на кілька відділів, які займаються певною темою. Серед них є відділ матеріальної культури, костюмів та тканин, соціальної культури, мистецтва та відділ неєвропейських культур. Нині колекція музею налічує майже 90 тисяч предметів. Це найбільша та найстаріша етнографічна колекція у Польщі. Експонати привозилися з усього світу. Окрім дослідницької, наукової, видавничої, освітньої та виставкової діяльності, тут також проводяться дискусії та семінари.

Етнографічний музей у Кракові виконує надзвичайну місію. Зібрані колекції наближають культури близькі та далекі, культури минулого та сьогодення, але насамперед знайомлять відвідувачів із численністю та різноманітністю проявів людської культурної діяльності.

Завдяки таким виставковим циклам, як „Мікроісторії”, можна поглянути на виставлені об’єкти очима їхніх колишніх власників, отримуючи зовсім інше бачення. Цикл „Предмет тижня” дозволяє побачити безліч музейних експонатів, не представлених у постійній експозиції.

У музеї також проводиться широкий спектр культурних заходів. З 10 листопада по 22 грудня 2021 року пройшли майстер-класи „Розспівки – пісні світу”. Крім, звичайно ж, навчання співу, вони служили поглибленню знань про географічний та культурний контекст пісень. Звучали грецькі, грузинські, українські, польські та білоруські пісні. Наступні майстер-класи розпочнуться у січні та квітні 2022 року. У грудні музей також запрошує дошкільнят на майстер-класи, присвячені зимі, а дорослих – на онлайн майстер-класи з виготовлення декоративних різдвяних павуків.

Окрім того, ЕМК реалізує безліч дослідницьких проєктів, таких як: „Наше життя в часи епідемії”, „Сибірська колекція – новий погляд”, „Віртуальний музей народного дереворити”, „Траволікування Ашанінка”. Тематика досліджень добре показує різноманітні та багатогранні аспекти функціонування музею.

Щоб краще зрозуміти місію ЕМК, я надаю слово тим, хто його створює:

Що знаходиться у колекції музею?

Ольга Лучинська-Гаврон – спеціалістка з просування

Колекції Етнографічного музею в Кракові надзвичайно різноманітні. В них можна знайти предмети побуту, знаряддя праці, витвори мистецтва, іграшки, предмети культу та магії, рукописи, фотографії, звуки. Вражає багатство їхніх матеріалів: дерево, метали, папір, пластик, тканини, мінерали, глина, частини рослин, тварин... Це найбільша і найстаріша етнографічна колекція у Польщі, що походить здебільшого з XIX століття. Значну частину становлять пам'ятки фольклору, ремесел, рукоділля та народної творчості з територій сучасної та довоєнної Польщі, але не тільки...

Варто також звернути увагу на колекції з інших частин світу – у т. ч. на безцінну сибірську колекцію, яку можна буде побачити до кінця 2021 року на виставці „Сибір. Голоси з півночі” на вулиці Краківській 46 або ж на колекції з Азії,

Америци, Океанії та Африки.

Що можна побачити на постійній виставці музею?

Ольга Лучинська-Гаврон – спеціалістка з просування

Постійна експозиція, представлена в Казімежській ратуші, розповідає про минулий світ польського села – повсякденне життя, роботу, ставлення до природи, обряди та релігію. Хоча вона була створена кілька десятиліть тому, вона піддається постійним змінам та новим переосмисленням. Тут відвідувачі можуть зайти до сільських хатин або заглянути в майстерні ремісників. Також можна ознайомитись із природним та сезонним ритмом життя. Є кімната, присвячена весняним обрядам, де можна побачити іграшки та великодні яйця – зокрема унікальне монастирське пасхальне яйце, зроблене монахиною у православному монастирі в 1880 році. У різдвяній частині виставки представлені облатки, декоративні павуки та вертепи, у тому числі найстаріший краківський вертеп, виготовлений наприкінці XIX століття Міхалом Езенекером, майстром-муляром та плиточником із Кроводжі.

Відвідувачів також захоплює галерея польських народних костюмів та художня виставка „Неосяжна земля” (яка супроводжується текстами Чеслава Мілоша), на якій можна побачити роботи таких художників, як Епіфаній Дровняк – Нікіфор, Марія Вненк, Дорота Лампарт чи Кароль Вуйцяк „Герудек”.

Яка місія Етнографічного музею?

Антоні Бартош – директор Етнографічного музею в Кракові

Етнографічний музей – це інструмент для розуміння сьогодення, роздумів про майбутнє та відкриття минулого. Це простір для зустрічей, розмов та критичних роздумів про те, що нас оточує, і про те, за що ми хочемо взяти на себе відповідальність.

Це також місце роботи над етнографічною колекцією – спадщиною, в якій переплітаються свідчення народного життя, образи культур та бачення етнографії. Як накопичені в колекції предмети, так і їх зміст, а також прогалини та обірвані сюжети разом створюють людську історію про спроби дізнатися щось нове. Вони закликають до подальших пошуків та нових інтерпретацій.

Долучитися до цього може будь-хто. Майстер-класи, дебати, семінари, лекції, довгострокові починання, публікації та виставки – це все запрошення до співпраці. Етнографічний музей у Кракові хоче бути спільним місцем для всіх.

Бартломей Малчинський – студент Ягеллонського університету, цікавиться літературою, історією, політикою та філософією, а також європейською та азійською проблематикою. Фахівець предметної галузі в Інституті публічної політики (Instytut Polityk Publicznych), управляє каналами комунікації EUROPE DIRECT Kraków. Віце президент асоціації Stacja Koultura. Член групи азійського відділу Нової Конфедерації (Nowa Konfederacja) та Форуму молодих дипломатів (Forum Młodych Dyplomatów).

**Magiczny
Kraków**

Матеріал створено в рамках проєкту „Соціальна кампанія про різноманітність та мультикультуралізм - Я вибираю Краків!”

Публічне завдання фінансується з коштів бюджету міста Кракова.